

Finans Norge

Seminar 9. september 2020

Atle Roaldsøy, advokat Finans Norge

Saker og prosesser

- Prosess mht til reform av EUs arbeid på når det gjelder arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering, samt European Banking Federations rolle og hovedsynspunkter
- European Banking Authority - Revisjon av Risk Factors Guidelines og konsultasjon om de-risking
- Finansdepartementets høring om endringer i hvitvaskingsloven og forskriften av 17.12.2019 og Finans Norges høringssvar av 27.03.2020
- Forslag til forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere – høringsfrist 30. september (FIN)

Aktuelle saker og prosesser på hvitvaskingsområdet

- EUs Action Plan for a comprehensive Union Policy on preventing money laundering and terrorist financing 7. mai 2020
- Bakgrunn: «Post Mortem»-Commission Report 24.07.2019, rapport basert på undersøkelse av 10 kredittinstitusjoner, som avdekket mangler hos a) bankene «..substantial incidents of failures...», b) tilsynsmyndigheter og c) strukturelle svakheter (fragmentering av regler og tilsynspraksis i EU-området)
- EBF Blueprint dato mars 2020 «Lifting the Spell of Dirty Money»
- European Banking Federation 26. august svar til Public Consultation on the Action Plan
- Når og hvordan blir EUs Action Plan fulgt opp?

EBF Blueprint mars 2020

- Fire «priority areas»:
 1. Harmonisering AML/CFT-rammeverket og styrke vektleggingen av en risikobasert tilnærming
 2. Styrke AML/CFT tilsyn ved å gi EBA utvidete fullmakter slik at det kan utvikles harmoniserte standarder og koordinering. Styrke og harmonisere FIU funksjoner innenfor EU/EEA.
 3. Styrke samarbeid og informasjonsutveksling (konsern, rapporteringspliktige, privat-offentlig). Utarbeide GDPR AML/CFT-retningslinjer.
 4. Sikre troverdig informasjon i nasjonale registre over reelt eierskap og tilrettelegge for styrket analysekapasitet og «machine learning» (KYC)

EBF Blueprint-noen utvalgte forslag

- Omgjøre deler av AML-direktiv til forordninger
- Styrke vektlegging av risikobasert tilnærming i tilsynspraksis
- Grensekryssende koordinering av tilsyn med sterkere vektlegging av risikohåndtering (referanse EU July 2019 «Post-mortem report»).
- Styrke Europol og Eurojust
- Revurdere og fjerne hindre for informasjonsutveksling - f.eks. dele info om kunder som har blitt avvirket/avvist pga kriminalitet
- Styrke samarbeid mellom offentlig og privat sektor og utvide mulighet for deling av taktisk informasjon

EU Action Plan 7. mai 2020

- «Nevertheless, there is growing consensus that the framework needs to be significantly improved. Major divergences in the way it is applied and serious weaknesses in the enforcement of the rules need to be addressed.»
- Planen bygger på seks pillarer:
- Effektiv implementering av eksisterende EU rammeverk AML/CFT
- Etablere «single rulebook»
- Styrket og integrert tilsyn
- Etablere støtte og samarbeidsmekanismer for FIUs
- Utnytte straffebestemmelser og utveksle informasjon mer effektivt
- Styrke internasjonal dimensjon av EU AM/CFT rammeverk

EU Action Plan

- Sammenkobling av nasjonal registre over reelle eiere har startet og vil være operativt i 2021
- Utvidede fullmakter til EBA
- Fra direktiv til forordning: kretsen av rapportingspliktige, KYC, internkontroll, Rapporteringskrav, register over reelle eiere, vurdere mer harmonisert tilnærming til PEPs, mer detaljerte regler mht. tilsyn, mv.
- Etablere et system på EU nivå for integrering og motvirke fragmentering i tilsynspraksis.
- Styrke FIUenes rolle og mulighet for samarbeid og informasjonsutveksling

Action plan oppsummert

- EU-kommisjonen vil sørge for:
- Følge opp eksisterende rammeverk
- Legge frem forslag til regelendringer første kvartal 2021, basert på grundig analyse
- EU-kommisjonen vil legge frem forslag for etablering av EU-nivå AML/CFT-tilsynsmyndighet i første kvartal 2021 (vurdering av funksjoner, mandat og struktur)
- EU-kommisjonen fremmer forslag om Koordinerings- og støttemekanisme for FIUs i første kvartal 2021. Kommisjonen «overtar» FIU.net i fjerde kvartal 2020.

EU Action Plan oppsummert, forts

- EU-kommisjonen vil publisere retningslinjer («guidance») for offentlig-privat samarbeid («PPPs) i første kvartal 2021. Kommisjonen vil vurdere mulighetene for å anmode European Data Protection Board om å avgi en uttalelse («issue an opinion»).
- Etablere European Economic and Financial Crimes Centre, Europol

EBF-kommentarer til Action plan

- EU AML/CFT regler må tilrettelegge for en fleksibel, prinsipp-basert tilnærming som klargjør risiko-basert tilnærming. Ikke «kryss av i boksen-compliance».
- Modernisere og standardisere KYC policy (non face-to-face onboarding).
- Utvikle Etterretningsbasert AML/CF verktøy
- Harmoniserte krav til UBO-registre for å sikre troverdighet og kvalitet (sammenkobling av europeiske registre, fjerne krav til avviksrapportering)
- Legge til rette for offentlig-privat samarbeid og informasjonsdeling
- Behov for avklaring mellom AML/CFT og GDPR krav
- Felles KYC-enheter under klare regler
- Fleksibel tilnærming vedr. tilsyn (fokus på risiko, ikke «rules-based» compliance)

Dokumenter relatert til EU AML/CFT Action Plan

- <https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2020/03/EBF-Blueprint-for-an-effective-EU-framework-to-fight-money-laundering-Lifting-the-Spell-of-Dirty-Money-.pdf>
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/report_assessing_recent_alleged_money-laundering_cases_involving_eu_credit_institutions.pdf
- https://ec.europa.eu/info/publications/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan_en
- https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2020/08/EBF-response-to-EC-Public-consultation-on-an-AML-Action-Plan_FinalV2_clean1.pdf

EBA revised draft guidelines ML/TF Risk factors

- Konsultasjon endringer i «Guidelines JC/2017/37» EBF Hovedsynspunkter:
- Sterkere vektlegging av risikobasert tilnærming
- Harmonisering av tilsynspraksis i EU/EEA
- Reelt eierskap: Behov for klargjøring av plikter. Utgangspunktet er «reasonable measures»
- Behov for bedre retningslinjer vedr. PEPs (under nåværende regime)
- Klargjøring av retningslinjer for finansiell inkludering
- Bedre proporsjonalitet i kontrollkrav vedr. Korrespondentforbindelser.

EBA – konsultasjon om «de-risking»

- EBA (European Banking Authority) har bedt om kommentarer vedrørende de-risking og mulig effekt på tilgang til finansielle tjenester. Høringen er pågående (frist 11. september).
- Bakgrunn – «anecdotal evidence»:
- Avslutning av korrespondentrelasjoner pga risikoprofil
- Enkelte kundekategorier avvises/avvikles (eks. asylsøkere, frivillige organisasjoner, enkelte forretningsområder, betalingsinstitusjoner)
- EBA ønsker å kartlegge omfanget.
- Hva mener EBF?

Høring – Forskrift til lov av 1. mars 2019 om register over reelle rettighetshavere

- Bakgrunn: EU fjerde hvitvaskingsdirektiv
- Virkeområde: Juridiske personer, enheter og andre sammenslutninger som driver virksomhet eller er registrert i riket, samt truste e.l. som driver virksomhet i riket.
- Unntak: Dødsbo, konkursbo, foreninger, verdipapirfond staten, fylkeskommuner, kommuner, statsforetak, kommunale foretak, Den norske kirke, studentsamskipnader, helseforetak

Forskrift register over reelt eierskap

- Departementet «utelukker ikke» at hvem det er som skal anses som reell rettighetshaver etter forskriften bør reguleres annerledes enn i hvitvaskingsloven.
- Det vises i den sammenhengen til «...varierende erfaring og kompetanse» hos registreringspliktige.
- Men også at reelle rettighetshaver i visse tilfelle ikke ønsker å la eierkontrollen over registreringspliktige bli kjent
- Det får betydning for forventningen til innholdet i registeret

Register over reelle rettighetshavere

- Forskriften legger opp til forskjellig sett av kriterier for identifisering av reelle rettighetshaver enn hvitvaskingsloven § 14. Det er i seg selv uheldig.
- Departementets innfallsvinkel er at registeret har begrenset troverdighet
- Kan dermed også stille spørsmål ved nytteverdi av registeret
- Risiko for nye økonomiske og administrative byrder for rapporteringspliktige pga avvikende opplysninger. Varslingsplikt om uoverensstemmelser til registeret. Dette forholdet er forøvrig overhodet ikke vurdert av departementet
- Erfaring fra andre land mht til bruk av nasjonale UBO-registre er til dels

Høring - forskrifter til hvitvaskingsloven

- Finanstilsynets høringsnotat av 17.12.2019 inneholdt en rekke nye forslag til forskrifter. Finans Norge avga høringsuttalelse 27.03.20. Nye forskrifter har ennå ikke kommet. Enkelte hovedpunkter fra F N høringsuttalelse:
- Det foreslås i høringsnotatet at hvitvaskingsloven § 15 første og andre ledd om å identifisere oppnevnt begunstiget etter forsikringsavtale skal gis tilsvarende anvendelse for medlemmer av kollektive forsikringsavtaler m.v. Finans Norge er uenig i denne forståelsen pga.:
 - ikke dekket av definisjon av «beneficiaries» i hvitvaskingsdirektivet
 - Ikke risiko som tilsier en slik endring
 - Store (uforholdsmessige) kostnader

Høring – forskrifter til hvitvaskingsloven

- Det foreslås i høringsnotatet at unntaket for å gjennomføre kundetiltak for skadeforsikringsforetak (forskriften § 4-2) oppheves og erstattes av en ny bestemmelse som åpner for lemping av visse kundetiltak ved vurdert lav risiko.
- Finans Norge uenig i dette bl.a. pga. skadeforsikring ikke omfattet av direktivet, lav risiko og kort tid siden lempeligere regler for skadeforsikring ble videreført av lovgiver.
- Også omfattende merknader vedrørende forslag til bestemmelser om avvikling og transaksjonsovervåking
- Høringsnotat og svar finnes her:
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--endringer-i-hvitvaskingsregelverket-lov-og-forskrift--eus-femte-hvitvaskingsdirektiv-mv/id2683265/>

